Ümumi məlumat	**Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı**	AZLL206 Müasir Azərbaycan dili-4, 3 kredit, 6 AKTS
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil. ü. F.d.Almaz Bədəlova
	E-mail:	doctorant@live.com
	Telefon:	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda

Prerekvizitlər	AZLL108
Tədris dili	Azərbaycan
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Dərsliklər: 1. Müasir Azərbaycan dili IV hissə, Bakı,2007 2. Q.Kazımov Azərbaycan dilinin sintaksisi Bakı, 2007 3. B.Xəlilov.MüasirAzərbaycan dili (Sintaksis), Bakı,2017 4. Q.Kazımov Azərbaycan dilində tabeli mürəkkəb cümlənin inkişaf tarixi. Bakı, 2010 5. Q.Qəmbərova Sintaksisdən praktikum (dərs vəsaiti),Bakı,2013

Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	İnteraktiv	+	
Qiymətləndirmə	**Komponentləri**	**Tarix/son müddət**	**Faiz (%)**
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Tapşırıq və quizlər		10+10
	Davamiyyət		5
	Final imtahanı		40
	Yekun		100

Kursun təsviri	Müasir Azərbaycan dilinin sintaksis bölməsinin digər bölmələr içərisində xüsusi yeri vardır. Sintaksis bölməsi fonetika, leksikologiya, morfologiya bölmələrini ümumiləşdirir. Bu bölmədə müasir Azərbaycan ədəbi dilinin özündən əvvəlki bölmələri yekunlaşdırılır. Sintaksisdə sözlərin və söz birləşməsinin cümlə şəklində əlaqələnməsi qayda-qanunları öyrənilir. Dilin sintaktik quruluşu dedikdə söz birləşmələrinin və cümlələrin quruluşu başa düşülür. “Müasir Azərbaycan dili-3” kursunda sintaktik əlaqələr, söz birləşmələri, cümlə, cümlənin məqsəd və intonasiyaya görə növləri, cümlə üzvləri (mübtəda, xəbər, tamamlıq, təyin, zərflik), əlavələr, xüsusiləşmələr, cüttərkibli cümlələr, bütöv və yarımçıq cümlələr, söz-cümlə, qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər və birləşmələr, mürəkkəb cümlə və onların növləri, mətn, vasitəli və vasitəsiz nitq, durğu işarələri barədə ətraflı məlumat verilir.
Kursun məqsədləri	Kursun məqsədi tələbələrə Azərbaycan dilinin qrammatik quruluşunu (sintaktik baxımdan) nəzəri cəhətdən ətraflı şəkildə öyrətmək, sintaksislə bağlı mövzuları dərslik və dərs vəsaitlərindən istifadə etməklə araşdırmaq, onlarla birgə dilçi alimlər tərəfindən irəli sürülmüş fikirləri təhlil etməkdir.Eyni zamanda Müasir Azərbaycan dilini interaktiv-fəal təlim üsulları ilə tədris etmək, Azərbaycan dilinin nəzəri və praktik cəhətdən tələbələrə öyrədilməsində yüksək nəticələrə nail olmaq. Tələbələrin nəzəri cəhətdən əldə etdikləri bilik və məlumatları praktikada yoxlamaq, onları bacarıq və vərdişlərə çevirmək, onlarda yüksək nitq mədəniyyəti formalaşdırmaq, lüğət ehtiyatını zənginləşdirmək, doğma ana dilinə məhəbbət hissi aşılamaq.

Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	**Kursun tədrisi nəticəsində tələbələr öyrənəcəklər:** 1. Müasir Azərbaycan dili-3(sintaksis) təliminin təşkili haqqında təsəvvürləri formalaşacaq. 2. Müasir Azərbaycan dilinin sintaktik qruluşu haqqında daha dərin bilgilərə sahib olacaqlar. 3. Azərbaycan dilində söz birləşmələrinin və cümlənin əsas xüsusiyyətlərinin müəyyənləşdirəcəklər. 4. Müasir Azərbaycan dilində cümlənin növlərini sistemləşdirəcəklər. 5. Cümlənin düzgün təşkili, söz sırasından məqsədəuyğun şəkildə istifadəyə nail olacaqlar. 6. Müasir Azərbaycan dilində sintaksis ilə bağlı məsələlər təhlil olunacaq. 7. Üzvlənməyən cümlələr-söz cümlələr və vokativ cümlələri elmi və praktik şəkildə öyrənəcəklər.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	**Fəallıq-5** Tələbənin müzakirələrdə iştirakı, dərsə hazırlıq səviyyəsi, mövzularla əlaqəli verilən tapşırıqlar bu qiymətləndirməyə daxildir. Tələbə verilən tapşırığı yerinə yetirmədiyi halda bu bal ümumi qiymətləndirmədə nəzərə alınmır. Həftəlik tapşırıqlar fəallıq balı olaraq hesablanacaq. **Davamiyyət-5** Semestr ərzində tələbənin dərsdə iştirakına görə bal verilir. 2 qaib 1 balı kəsir. Üniversitet tərəfindən müəyyənləşdirilmiş limiti (icazəli və ya icazəsiz) istifadə edən tələbə davamiyyət balı almayacaqdır. **Tapşırıq-10** Müəyyənləşdirilən mövzu ilə əlaqəli mətnlər üzərində və yazı çalışması əsasında qiymətləndirmə ediləcək. **Aralıq imtahanı-30 bal** Tələbələrin biliyi tədbiqi və test tapşırıqları ilə yoxlanılacaq . **Quiz-10 bal** Final imtahanı ərəfəsində (10bal) keçiriləcək. Quiz 10 sualdan ibarət olacaq. Hər 1 sual 1 balla qiymətləndiriləcək. **Final imtahanı-40 bal** İmtahan sualları həm tədbiqi, həm də test tapşırıqlarından ibarət olacaq . **İmtahan haqqında** 1.İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. Aralıq (30 bal) və Final (40 bal) imtahanlarında həm açıq, həm qapalı, işgüzar sənədlərin hazırlanması ilə əlaqəli sual formalarından istifadə ediləcəkdir. 2.Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur.

Cədvəl			
	Tarix	**Fənnin mövzuları**	**Dərslik/Tapşırıqlar**
1		Sintaksis haqqında ümumi məlumat Cümlədə sözlər arasında əlaqələr	MAD 5-22; QK. MAD3-8 QK. M AD8-35
2		Azərbaycan dilində söz birləşmələri: İsmi söz birləşmələri Feli söz birləşmələri. Zərf birləşmələri	M AD35-50;QK. MAD 35-55 MAD55-75;QK. MAD55-74
3		Müasir Azərbaycan dilində cümlə. Məqsəd və intonasiyaya görə cümlənin növləri	MAD 76-81;QK. MAD 77-84 MAD 81-104;QK. MAD 88-97
4		Müasir Azərbaycan dilində cümlə üzvləri. Cümlənin baş üzvləri. Mübtəda	MAD104-114;QK. MAD99-103 MAD114-126;QK. MAD103-110
5		Xəbər.Xəbərin ifadə vasitələri Cümlənin ikinci dərəcəli üzvləri: Tamamlıq	QK. MAD110-119 QK. M AD119-129
6		Təyin.Təyinin ifadə vasitələri Zərflik.Zərfliyin məna növləri	QK. M AD129-135 QK. M AD1135-152
7		Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər Müasir Azərbaycan dilində cüttərkibli cümlələr	QK. M AD1152-163 QK. M AD1171-176
8		Müasir Azərbaycan dilində təktərkibli cümlələr **Aralıq imtahanı**	QK. M AD1176-195
9		Bütöv və yarımçıq cümlələr Üzvlənməyən cümlələr Sadə cümləmi genişləndirən vasitələr	QK. M AD195-204 QK. M AD204-227
10		Mürəkkəb cümlə. Tabesiz mürəkkəb cümlələr arasında əlaqələr	QK.MAD.201-288 QK. M AD288-301
11		Tabeli mürəkkəb cümlələr. Tabeli mürəkkəb cümlələrin təsnifi. Mübtəda budaq cümləsi. Xəbər budaq cümləsi	QK. M AD325-338 QK. M AD338-343
12		Tamamlıq budaq cümləsiTəyin budaq cümləsi	QK.MAD.343-351 QK. M AD351-357
13		Zərflik budaq cümlələri: Tərz, dərəcə, Zaman budaq cümləəri Yer və kəmiyyət budaq cümlələri	QK. M AD357-370 QK. M AD370-378
14		Səbəb və məqsəd budaq cümlələri Şərt və qarşılaşdırma budaq cümlələri	QK. M AD378-387QK. M AD387-400
15		Quiz Keçilmişlərin təkrarı	